

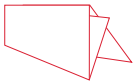
25 FANTASTISKE
INDUSTRIER

PÅ TUR TIL

03 FREDERIKSVÆRK 250 ÅRS INDUSTRIMILJØ

SE MERE PÅ WWW.25FANTASTISKE.DK

Frederiksværk blev i 1756 på kongens (Frederik 5.) foranledning grundlagt som et industrielt kanon- og krudtværk til fremstilling af krudt, kugler og kanoner. Rundt om værket opstod en by med funktionærer, arbejdere, håndværkere og et levende handelsliv. Selve Frederiks Værk forblev på statens hænder og var virksomt helt frem til 1965. I dag dominerer jern- og stålindustrien det 250 år gamle industrimiljø.

FOLD HER

03 // FREDERIKSVÆRK – 250 ÅRS INDUSTRIMILJØ

FREDERIKSVÆRK
3300 FREDERIKSVÆRK

FOLD HER

FREDERIKS VÆRK

01 KANALEN, ARRESØDALVEJ 99

I 1719 gravede svenske straffefanger, taget i Den Store Nordiske Krig (1700-21), en kanal mellem Arresø og Roskilde fjord via Frederiks Værk. Kanalen kom efter grundlæggelsen af værk og by til at udgøre den primære energikilde for værket og byen.

02 ARSENALET, TORVET 20

Arsenalet blev bygget omkring år 1800 til opbevaring af Det Kongelige Artilleri- og Raketkorps' materiel. Siden 1932 har huset fungeret som museum.

03 PALÆET, TORVET 1

Den klassicistiske bygning i røde mursten blev opført omkring 1800 som bolig for inspektøren på Frederiks Værk. Arkitekten kendes ikke. Den første, der kom til at bo i huset var kaptajn ved artilleriet E.P. Tscherning.

KRUDTVÆRKET

04 GJETHUSET, GJETHUSGADE 5

'Gjet' stammer fra det tyske ord 'giessen', som betyder 'at støbe'. Her blev der støbt kugler og kanoner til den danske flåde gennem 100 år. Gjethuset blev opført i perioden 1761-1768. Huset er en del af Kanonværket, som staten solgte i 1856 til Anker Heegaards Jernstøberi, der drev det videre med produktion af kakkelovne, gryder og pander. I 1929 overtog De Forenede jernstøberier A/S virksomheden og frem til 1971 fortsatte produktionen. Efter at have været brugt til tung industri igennem 200 år var Gjethuset en ruin. Men efter en omfattende restaurering, blev det kulturhus i 1990.

05 FORMANDBOLIG, ALLÉGADE 39-41

Det var Krigsministeriet der i 1896 opførte denne bolig til to formænd for Krudtværket og deres familier.

06 ARBEJDERBOLIGER, ALLÉGADE 49-53

Oprindeligt fik kun funktionærerne anvist en tjenestebolig nær værket, mens de menige arbejdere måtte tage til byen fra de omkringliggende gårde og landsbyer. Men behovet for en mere stabil arbejdskraft gjorde, at man opførte arbejderboliger tæt på værket. Derfor opførte Krigsministeriet i 1896 og 1905 to rækkehuse i gule mursten til seks arbejderfamilier.

07 KRUDTMESTERBOLIG, ALLÉGADE 55

Selvom huset ikke synes af meget, havde dette hus store forhold sammenlignet med arbejderboligerne. Huset havde i modsætning til arbejderboligerne hele to stuer, et køkken, et værelse i stueplan og tre værelser på 1. sal.

08 TRÆKULSBRÆNDERIET, KRUDTVÆRKSALLEEN 8

Dette er én af Frederiks Værks ældste bygninger. Den blev opført af generalmajor Classen i 1763. Huset blev først brugt som saltpeterlaboratorium og krudtindvejningshus. Fra 1787 frem til 1965 blev her produceret trækul – en vigtig bestanddel i krudt. De enorme, gamle ovne fra 1890'erne er stadig intakte. I 2008 blev brænderiet gennemrenoveret.

JERN- OG STÅLINDUSTRIEN PÅ HAVNEN

09 DE FORENEDE JERNSTØBERIER, HAVNEVEJ 25

Lige inden Besættelsen i 1939-40, opførte køberne af Anker Heegaards Jernstøberi, De Forenede jernstøberier, den mest moderne støberihal i Norden. Arkitekten bag hed Axel Høeg-Hansen. Da De Danske Jernstøberier lukkede i 1990'erne var det den sidste virksomhed i Frederiksværk, som havde eksisteret siden grundlæggelsen af Værket i 1756.

STÅLVÆRKSHAVNEN I FREDERIKSVÆRK

FOLD HER

FOLD HER

10 DET DANSKE STÅLVÆLSEVÆRK (SES BEDST FRA BAKKESTIEN)

Det Danske Stålværk blev stiftet i Besættelsens første år, 1940. Ud af dansk skrotmetal tilsat råjern producerede værket profiljern til byggebranchen og stålplader til skibsindustrien. Private investorer stod for halvdelen af kapitalen og Staten resten. Ingeniørfirmaet Kampsax fik opgaven med projekteringen af det store industrianlæg. Det Danske Stålværk gik konkurs i 2002 og blev splittet i tre dele: Valse-, Elektro- og Kontiværk. Valseværket udgør den centrale del i det enorme industrikompleks, til højre ligger Elektroværket som blev lukket i 2009. Det gigantiske Elektroværk blev bygget i årene 1974-76 og var ved sin opførelse Europas mest moderne stålværk. På den anden side af Valseværket ligger Kontiværket fra 1953, der stadig fungerer.

11 STÅLVÆRKSHAVNEN (SES FRA BAKKESTIEN)

Der er stadig stor aktivitet på havnen i Frederiksværk. Hver uge ankommer skibe med slabs - basismateriale i stålplader - fra Lipetsk i Rusland og losses i Stålværkshavnen i Frederiksværk. Fra Bakkestien (en lille sidevej til Strandvejen) kan man se Stålværkshavnen og få et godt overblik over det store fabriksareal på 400.000m².

12 STRANDVEJSKVARTERET, STRANDVEJEN

Strandvejen i Frederiksværk er ikke så prangende, som andre kystbyers strandvejskvarterer. Det skyldes, at jernbanen og Stålværket spærre for meget af udsynet til vandet. Men området er interessant alligevel. På hjørnet Strandvejen/Stålværksvej ligger 'prøvestenen', som er en række arbejderboliger opført til Stålværkets arbejdere i 1950'erne. I samme område boede flere af værkets funktionærer, eksempelvis Stålværkshavnens havnefoged, som boede i villaen på Strandvejen 45A. Strandvejen 45B er adressen på funkisvillaen, der indgik i DR's tv-serie 'Sommer'. Huset blev tegnet af arkitekt Carl Lundquist og opført i 1934 til De Forenede Jernstøberiers direktør, A. Houmøller, som boede her med sin familie, tæt på Havnestøberiet.

TJEEK OGSÅ:

Industri Museet Frederiks Værk
Jernbanegade 4
3300 Frederiksværk
T 4772 0605
www.indmus.dk

Halsnæs Turistbureau, Frederiksværk
Gjethusgade 5
3300 Frederiksværk
T 4772 3001
www.frvturist.dk